

Programma van maatregelen: Vosselaar – Dreef

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Gemotiveerd advies

Het was tot op heden enkel mogelijk een bureauonderzoek (projectcode 2017H145) en een landschappelijk booronderzoek (projectcode 2017J267) uit te voeren. Bijkomend vooronderzoek blijkt echter nodig. Momenteel is het volledige terrein bebost. Voor uitvoering van bijkomend archeologisch vooronderzoek dient het bos geroid te zijn. Daarom dient dit bijkomend vooronderzoek te verlopen via een uitgesteld traject.

Het bureauonderzoek toonde aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Deze inschatting is gebaseerd op de gunstige landschappelijk ligging van het terrein en de vele gekende archeologische waarden in de omgeving. Ze wijzen er op dat resten uit de steentijd tot en met de middeleeuwen aanwezig kunnen zijn op het terrein. In de omgeving is sprake van een sterke vertegenwoordiging van sporen van bewoning uit de ijzertijd en uit de volle middeleeuwen.

Gezien binnen het volledige onderzoeksgebied het bodemarchief bedreigd is, werd een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. Daaruit blijkt dat een matig tot goed bewaarde bodemopbouw aanwezig is. Door landbouwactiviteiten is de bovenzijde van het bodemarchief opgenomen in de ploeglaag. Er is plaatselijk ook een vijver aangelegd op het terrein. De kans is klein dat steentijd artefactensites in situ bewaard zijn gebleven. De vastgestelde bewaring van de bodem is wel van die aard dat archeologische sporen nog aanwezig kunnen zijn op het terrein. Daarom is de uitvoering van bijkomend archeologisch vooronderzoek aangewezen, na het rooien van de bomen.

Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

Administratieve gegevens

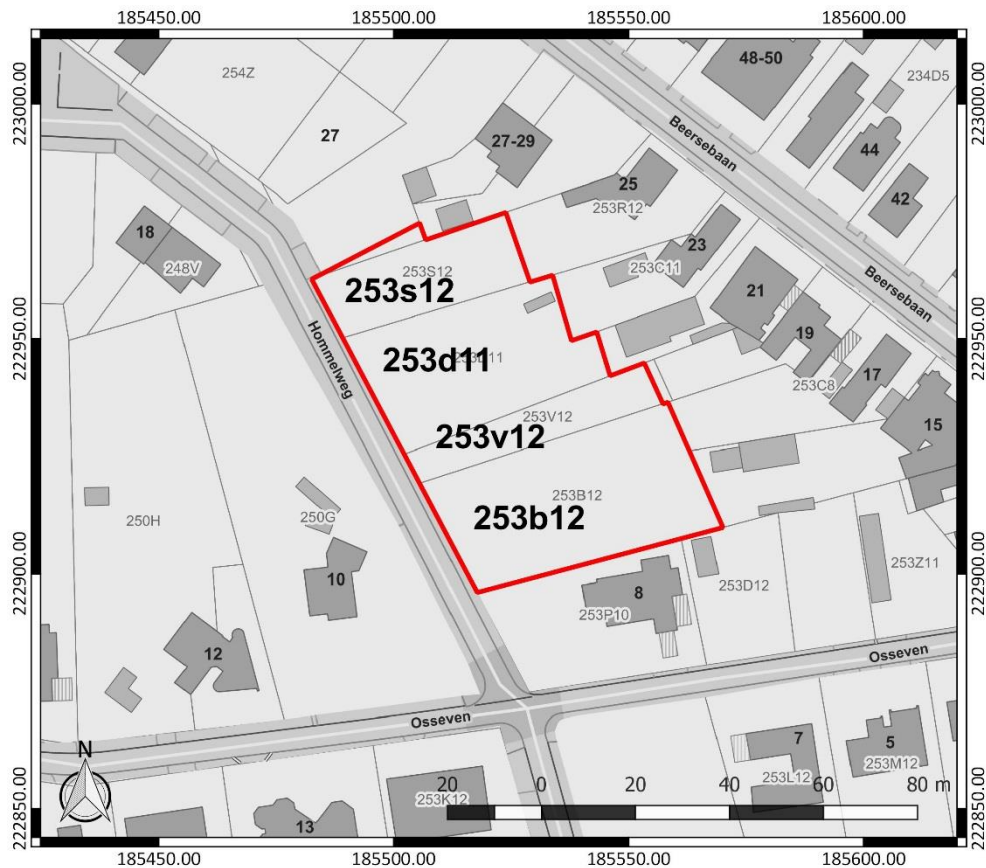
Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): Antwerpen, Vosselaar, Vosselaar, Dreef, Dreef

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 185482, 222963
- 185524, 222977
- 185570, 222910
- 185518, 222896

Kadastrale percelen: Vosselaar, Afdeling 1, sectie A, nummers 253s12, 253d11, 253v12, 253b12, 254b2

Kadastraal plan:

Figuur 1: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Aanleiding van het vooronderzoek

Zie hoofdstuk 2.3.2 van het verslag van resultaten.

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Zie hoofdstuk 2.4.4 en 3.4.3 van het verslag van resultaten.

Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem dient uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het onderzoeksgebied en over het potentieel op kennisvermeerdering.

Volgende onderzoeksvragen dienen te worden behandeld:

- Zijn archeologische sporen aanwezig binnen het onderzoeksgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in de ruimte en in de tijd?
- Wat is het type vindplaats (bewoning, begraving, ...), aanwezig binnen het onderzoeksgebied?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische sporen?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen materiële cultuur?
- Wat is de potentiële kenniswinst van een eventuele opgraving?
- Is er mogelijkheid tot behoud in situ en zijn er eventuele maatregelen nodig om aan het behoudsprincipe te voldoen?

- Indien behoud *in situ* van het archeologisch erfgoed onmogelijk of onwenselijk is in het kader van de geplande bodemingrepen: kan een afbakening gemaakt worden van bepaalde delen van het terrein die voorafgaand aan de werkzaamheden moeten onderzocht worden?

Onderzoeksmethode

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria:

1° is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein?

2° is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein (levert het iets op)?

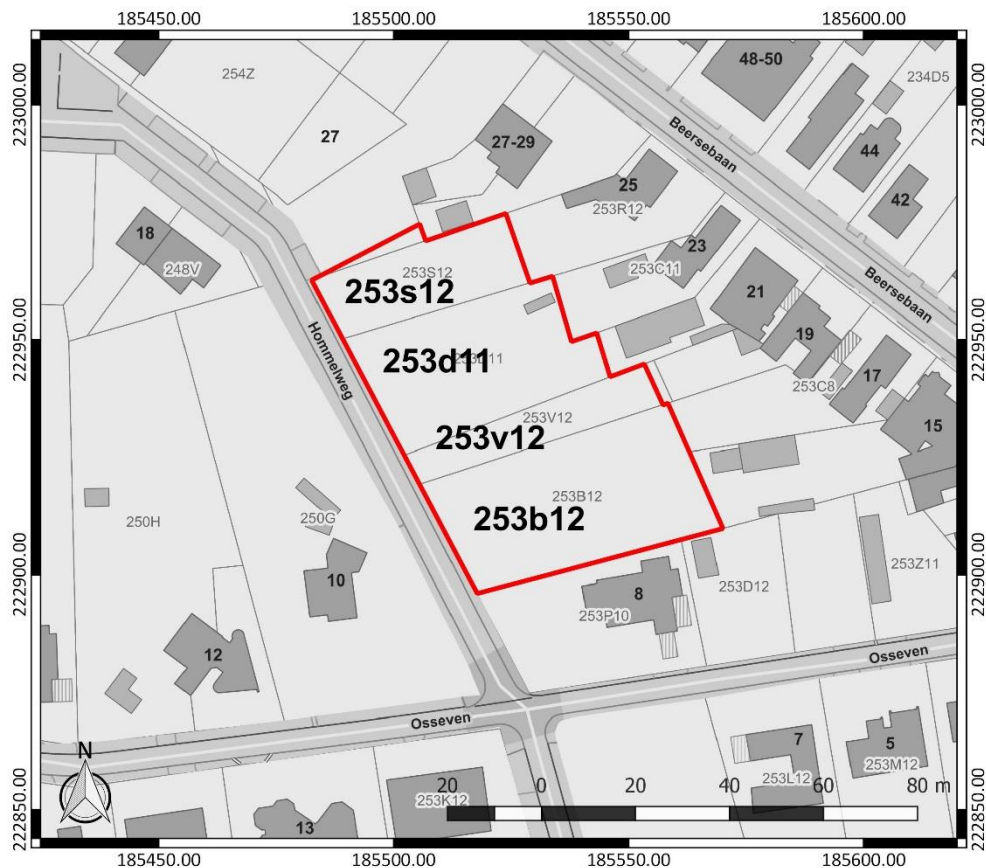
3° is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?

4° is het NOODZAKELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Over het gehele terrein is een matig tot goed bewaarde bodemopbouw aanwezig. Door landbouwactiviteiten is de bovenzijde van het bodemarchief opgenomen in de ploeglaag. Er is plaatselijk ook een vijver aangelegd op het terrein. Als gevolg van deze bodemingrepen is de kans klein dat er steentijd artefactensites *in situ* bewaard zijn gebleven op het terrein. De vastgestelde bewaring van de bodem is wel van die aard dat archeologische sporen nog aanwezig kunnen zijn op het terrein. Daarom is de uitvoering van bijkomend archeologisch vooronderzoek aangewezen, na het rooien van de bomen. De meest aangewezen onderzoeksmethode hiervoor is de uitvoering van een proefsleuvenonderzoek. Deze onderzoeksmethode biedt voldoende ruimtelijk inzicht om de eventuele aanwezigheid van een waardevolle archeologische vindplaats vast te kunnen stellen en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

De onderzoekszone beslaat steeds de oppervlakte van ca. 3825 m², zoals die afgebakend is op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek (Figuur 2).

De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen die opgesteld worden naar aanleiding van elk assessment beantwoord zijn.

Figuur 2: Situering van het onderzoeksgebied met aanduiding van de zone waar bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig is (rood), geprojecteerd op het GRB (www.geopunt.be)

Onderzoekstechnieken

Het bodemarchief dient onderzocht te worden totdat alle aardkundige eenheden onderzocht zijn waarin archeologische sites in primaire positie kunnen voorkomen, die relevant zijn voor de vraagstellingen van het onderzoek. Voor aanvang van het proefsleuvenonderzoek dienen de aanwezige bomen geroid te worden. De stronken mogen daarbij niet uitgetrokken worden.

Proefsleuvenonderzoek

Voor de gehanteerde onderzoekstechnieken is hoofdstuk 8.6 van de Code van Goede Praktijk van toepassing. Er wordt gewerkt met continue, parallelle proefsleuven. De aangelegde proefsleuven hebben een breedte van 2 m. De proefsleuven worden zo geplaatst dat zo min mogelijk hinder ondervonden wordt van jonge perceelsgrachten. De proefsleuven hebben een maximale tussenafstand van middelpunt tot middelpunt van 15 m. De beoogde oppervlakte die onderzocht dient te worden door middel van proefsleuven, bedraagt minimaal 10%. Dit percentage wordt behaald op basis van het vooropgestelde sleuvenplan (Figuur 3).

Figuur 3: Inplanting van de proefsleuven (blauw)

Voor een goede selectie moeten de proefsleuven aangevuld worden met kijkvensters en/of dwarsleuven. De oppervlakte hiervan bedraagt minimaal 2,5 % van het onderzoeksgebied. De zijden van de kijkvensters meten maximaal de afstand tussen twee sleuven. De kijkvensters en/of dwarsleuven moeten voldoende groot zijn om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

[Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk](#)

Er zijn momenteel geen afwijkingen voorzien ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.